

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Karl Mikael Hansson Nordström	Telia	29.05.2026 10:44:18 UTC+03:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (5 sivua)

Kansilehden sivu 1/1

Lupa- ja valvontavirasto

kirjaamo@lvv.fi

Lupa- ja valvontaviraston lausuntopyyntö, 1.4.2026 (LVV-U/64938/2026)

Metsähallituksen lausunto Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeeseen liittyvän Nurmesjärven Natura-arvioinnin täydennyksestä

Lupa- ja valvontavirasto on pyytänyt Metsähallitukselta lausuntoa Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeeseen liittyvän Nurmesjärven Natura 2000-alueen Natura-arvioinnin täydennyksestä.

Myrsky Energia Oy suunnittelee tuuli- ja aurinkovoimahanketta Riitamaa-Nurmesnevan alueelle, joka sijaitsee Kärsämäen kunnan ja Pyhäjärven kaupungin alueilla. Hankealueen pinta-ala on yhteensä n. 7 872 hehtaaria. Hankkeessa on tarkoitus rakentaa enintään 53 tuulivoimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä. Yhteen hankevaihtoehtoon sisältyy myös 456 hehtaarin kokoinen aurinkovoima-alue. Ns. nollavaihtoehdon lisäksi hankkeen YVA-menettelyssä on tarkasteltu 3 toteutusvaihtoehtoa:

- VE1: Rakennetaan 53 tuulivoimalaa ja 456 ha kokoinen aurinkovoima-alue. Tuulivoimalat sijoittuvat Kärsämäelle ja Pyhäjärvelle.
- VE2: Rakennetaan 36 tuulivoimalaa, ei aurinkovoimaa. Tuulivoimalat sijoittuvat Kärsämäelle.
- VE3: Rakennetaan 17 tuulivoimalaa, ei aurinkovoimaa. Tuulivoimalat sijoittuvat Pyhäjärvelle.

Hanke on suunniteltu liitettäväksi sähköverkkoon hankealueen länsipuolella Pysäysperän sähköasemalla tai itäpuolella Murtooperän eteläisellä tai pohjoisella sähköasemalla. Sähkönsiirto toteutetaan 400 kV ja 400 kV + 110 kV ilmajohtoilla. Hankkeessa tarkastellaan sähkönsiirron osalta kuutta eri vaihtoehtoa. Sähkönsiirtoreittien pituus on vaihtoehdosta riippuen 25-41 km. Pääosin reitit sijoittuvat uuteen johtokäytävään.

Metsähallituksen hallinnassa oleva Nurmesjärven Natura 2000-alue (SPA, FI1101802) sijaitsee hankealueen läheisyydessä. Metsähallitus lausuu luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisesta Natura-arvioinnista Nurmesjärven Natura-alueen hallinnasta ja hoidosta vastaavana luonnonsuojelun viranomaisena.

Metsähallitus on lausunut Natura-arvioinnista ennen sen täydentämistä (17.1.2025, MH 8601/2024). Edellisessä lausunnossa esiin nostetut asiat tulee ottaa soveltuvin osin huomioon arviointimenettelyssä tämän Natura-arvioinnin täydennystä koskevan

lausunnon lisäksi. Tässä lausunnossa Metsähallitus tarkastelee pääosin vain muutoksia, jotka täydennettyyn Natura-arviointiin on tehty edellisen lausuntovaiheen jälkeen.

Metsähallitus lausuu Natura-arvioinnin täydennyksestä seuraavaa:

Lähtöaineisto

Natura-arvioinnin täydennystä varten on tehty täydentävä linnuston kevätmuutonseuranta keväällä 2025. Seuranta tehtiin yhteensä 72 tuntia 9 päivän aikana aikavälillä 12.4.-6.5. Seurannasta saadut tulokset tukivat Nurmesjärven alueellisesti tärkeää merkitystä monien muuttolintulajien levähdyspaikkana. Natura-alueelle todettiin kertyvän merkittäviä määriä etenkin hanhia, sorsia ja joutsenia, joiden muutosta merkittävä osa osui hankealueelle törmäyskorkeudella. Joutsenten ja hanhien lisäksi Natura-alueen havaittiin vaikuttavan myös kurkien muuttoreitteihin siten, että niiden todennäköisyys lentää hankealueen läpi törmäyskorkeudella kasvoi. Seurannan mukaan Natura-alueelle saapui myös merkittävä määrä muuttavia merikotkia, jotka jatkoivat muuttoaan hankealueelta törmäyskorkeudella. Myös hiirihaukkojen osalta saatiin viitteitä siitä, että paikallisesti muutto saattaa osin suuntautua hankealueelle. Edellä mainituista lajeista joutsen, kurki ja useat sorsalinnut kuuluvat Nurmesjärven Natura-alueen suojeluperusteisiin.

Metsähallitus pitää seurantaan hyvänä täydennyksenä Natura-arvioinnin lähtöaineistoihin. Seurannan tulosten pohjalta on saatu lisätietoa muutamien Natura-alueen suojeluperusteena olevien lajien muutonaikaisesta käyttäytymisestä alueella. Tiettyjen lajien osalta törmäysriski selkeästi kasvaa, lentojen suuntautuessa suurimmaksi osaksi hankealueen kautta törmäyskorkeudella. Selvitys ei kuitenkaan anna lisätietoa esimerkiksi siitä, miten hanke, etenkin yhdessä muiden lähialueen hankkeiden kanssa, vaikuttaa Nurmesjärven alueen saavutettavuuteen ja houkuttelevuuteen muutonaikaisena lepäilyalueena. Selvityksen hyödyllisyyttä arvioinnin kannalta olisi lisännyt se, että siinä olisi huomioitu lähialueella jo toiminnassa olevan tuulivoimapuiston (Välikangas) mahdollinen vaikutus Nurmesjärvelle hakeutuvien lintujen muuttoreitteihin.

Yhteisvaikutukset

Yhteisvaikutusten arviointia on täydennetty mm. lisäämällä arviointiin muissa lähialueen tuulivoimahankkeissa tehtyjen Nurmesjärven Natura-alueen koskevien arviointien tuloksia. Arvioinnissa on mainittu Kokkopetäikön tuulivoimahankkeen Natura-arviointi (Sweco 2025), jossa Kokkopetäikön hankkeesta on arvioitu aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia Nurmesjärven Natura-alueen suojeluperusteina oleville punasotkalle, tukkasotkalle ja teerelle. Lisäksi minkään Natura-alueen

suojeluperusteena olevan pesimälajin osalta ei voitu poissulkea merkittäviä yhteisvaikutuksia muiden tuulivoimahankkeiden ja Hautakangas-Pysäysperän voimajohtohankkeen kanssa. Metsähallitus huomauttaa, että kyseistä vuodelle 2025 päivättyä Natura arviointia ei lähdetietojen perusteella löytynyt Kokkopetäikön hankkeen julkisista aineistoista, joten ilmeisesti kyse on vielä julkaisemattomasta arvioinnista. Kokkopetäikön hankkeen YVA-menettelyssä annetussa perustellussa päätelmässä (25.9.2023) yhteysviranomainen on edellyttänyt vuonna 2023 laaditun Natura-arvioinnin täydentämistä mm. yhteisvaikutusten arviointiin liittyvän epävarmuuden takia.

Edellä mainittuja Kokkopetäikön arvioinnin tuloksia ei kuitenkaan ole huomioitu Riitamaa-Nurmesnevan Natura-arvioinnissa, jonka johtopäätösten mukaan Riitamaan-Nurmesnevan hankkeesta ei aiheudu Nurmesjärven Natura-alueelle merkittäviä heikentäviä yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa. Natura-arvioinnissa Kokkopetäikön arvioinnin tuloksiin on viitattu toteamalla, että *ainoastaan* kolmeen mainittuun lajiin vaikutukset arvioitiin merkittäviksi, muiden lajien osalta vaikutusten ollessa pääosin vähäisiä. Metsähallitus huomauttaa, että arvioinnissa olennaista ei ole se, kuinka moneen lajiin merkittävät vaikutukset kohdistuvat. Jotta hanke on toteuttamiskelpoinen, merkittävästi heikentävät vaikutukset edellyttävät lieventämistoimia tai poikkeusmenettelyä riippumatta siitä, kohdistuvatko vaikutukset yksittäiseen vai useampaan suojeluperustelajiin. Kokkopetäikön hankkeessa tehdyn arvioinnin tuloksista on huomioitava myös se, että merkittäviä yhteisvaikutuksia ei voitu poissulkea minkään Natura-alueen pesimälajin osalta. Yhteisvaikutusten tarkastelu korostuu myös Riitamaa-Nurmesnevan hankkeessa, koska hankealue on jo itsessään laaja ja sijoittuu voimajohtoineen lähelle Natura-aluetta useista eri suunnista. Natura-arvioinnissa todetaankin Riitamaa-Nurmesnevan hankkeella olevan hankealueen koon ja sijainnin perusteella suurempi vaikutus Natura-alueen linnustoon kuin muilla seudun tuulivoimahankkeilla.

Natura-arvioinnissa useiden tuulivoima-alueiden sijoittumista Nurmesjärven Natura-alueen läheisyyteen ei pidetä vaikutuksiltaan merkittävänä alueen suojeluperustelajistolle. Arviointi perustuu *"etäisyyteen Natura-alueesta, tuulivoimaloiden välisiin etäisyyksiin, tuulivoimala-alueiden välisiin etäisyyksiin, voimalavapaisiin lentoväyliin, lentokorkeuksiin, lintujen kykyyn väistää tuulivoimaloita ja voimajohtoja, sekä lajikohtaisiin populaatiotason vaikutuksiin"*. Arvioinnista puuttuvat kuitenkin asianmukaiset viitteet ja muut perustelut, mihin kyseiset arviot perustuvat. On olemassa useita tutkimuksia, joiden perusteella linnut väistävät tuulivoimaloita ja ennen kaikkea tuulivoima-alueita kokonaisuutena. Kuten arvioinnissakin todetaan, tuulivoima-alueilla on lintujen muuttoa ohjaava vaikutus. Vaikutusmekanismi siis tunnistetaan, mutta arvioinnissa sen todetaan olevan merkittävyydeltään vähäinen sen perusteella, että tuulivoima-alueiden ja voimaloiden väleihin jää vapaita lentokäytäviä. Arvioinnista puuttuu kokonaan väistämisen ja ohjaavan vaikutuksen laajuuden arviointi, eli se, miten eri tuulivoimahankkeet

kokonaisuutena vaikuttavat Natura-alueen saavutettavuuteen, ja kuinka suurta osaa Natura-alueen suojeluperustelajien populaatioista se mahdollisesti koskee.

Yhteisvaikutusten arvioinnissa muut lähialueen tuulivoimahankkeet on käsitelty lähinnä toteamalla kyseisten hankkeiden omissa arvioinneissa saadut tulokset. Metsähallitus pitää merkittävänä puutteena, että yhteisvaikutusten arvioinnista puuttuu kokonaisarvio siitä, mikä kaikkien hankkeiden vaikutus on yhdessä. Yhteisvaikutusten arvioinnissa huomioidaan 10 km sisään sijoittuvat hankkeet, joiden yhteenlaskettu voimalamäärä on enintään 137 voimalaa (Riitamaa-Nurmesneva + yhteisvaikutuksissa huomioitavat alueet). Karttatarkastelun perusteella tuulivoima-alueet käytännössä ympäröivät Natura-alueen kaikista ilmansuunnista. Vaikka tuulivoima-alueiden (ja voimaloiden) väliin jää lentokäytäviä, Natura-arvioinnissa tulisi esittää arvio siitä, miten yli sata tuulivoimalaa lähes joka puolella pinta-alaltaan pienikokoisen Natura-alueen ympärillä, vaikuttaa alueen saavutettavuuteen ja laatuun lajien elinympäristönä. Tai, vaihtoehtoisesti, mikäli vaikutusta ei arvioida merkittäväksi, tulisi sen perustua tieteelliseen tutkimukseen tai muuhun asianmukaiseen aineistoon pelkän toteamuksen sijaan.

Metsähallitus on jo edellisessä Natura-arvioinnista antamassaan lausunnossa todennut seuraavasti: *"arvioinnissa ei ole tarkasteltu muuttavan lajiston osalta hankkeen ja lähialueen muiden hankkeiden yhteisvaikutuksia Nurmesjärven alueen saavutettavuuteen ja houkuttelevuuteen lepäilyalueena, vaan arvioitu lähinnä hankkeen vaikutuksia muuttolennossa olevien lintujen käyttäytymiseen. Arvioinnissa todetaan tuulivoima-alueiden ja Natura-alueen välisille alueille jäävän vähimmillään noin 2,5 kilometrin levyisiä vapaita lentoväyliä, mutta niiden suuntaa ja riittävyttä ei ole tarkasteltu muutonseuranta-aineiston, Natura-alueen lepäilijälaskentojen eikä tutkimustiedon valossa. - - Arvioinnissa ei ole pystytty riittävästi perustelevaan, etenkin tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutusten osalta, miksi Natura-alueelle ei arvioida aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia."* Metsähallituksen näkemyksen mukaan tämä epävarmuus jää arviointiin edelleen sen täydentämisenkin jälkeen.

Sensitiivinen laji

Metsähallitus on aiemmassa lausunnossaan myös huomauttanut, että Natura-alueen suojeluperusteisiin kuuluvan salassa pidettävän lajin osalta arvioinnissa tulisi huomioida hankkeen vaikutukset lajin mahdolliselle paluulle Natura-alueen pesimälajiksi. Näin ei ole tehty, vaan arvioinnin johtopäätös on edelleen se, että lajia ei ole tarpeen huomioida, koska laji ei enää pesi Natura-alueella. Metsähallituksen näkemyksen mukaan tämä ei täytä asianmukaisen arvioinnin kriteerejä, vaan alueen suojeluperustelajin elinympäristöön aiheutuvat vaikutukset tulee arvioida huolimatta siitä, että lajin paluu alueelle on epätodennäköistä.

Johtopäätökset

Edellä mainittujen seikkojen perusteella Metsähallitus katsoo, että Natura-arvioinnin johtopäätöksiin sisältyy edelleen huomattavaa epävarmuutta, etenkin muiden tuulivoimahankkeiden aiheuttamien yhteisvaikutusten osalta. Lisäksi arvioinnissa esiintyy joiltain osin epäloogisuuksia, eikä johtopäätöksiä perustella kaikilta osin riittävästi. Metsähallitus muistuttaa, että komission ohjeistuksen mukaisesti Natura-arvioinnissa vaikutusten merkittävyyden arvioinnin tulee edetä aukottomana päättelyketjuna eikä arviointiin saa jäädä tieteelliseltä kannalta järkevää epäilyä merkittävien vaikutusten aiheutumatta jäämisestä.

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet maankäytön erityisasiantuntijat Harri Taavetti ja Teija Turunen.

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Mikael Nordström
Asiointijohtaja
Metsähallitus, Luontopalvelut

Tiedoksi Kärämäen kunta
Pyhäjärven kunta